

Пољопривредне
саветодавне и
стручне службе
Републике Србије

The Republic of Serbia
Ministry of Agriculture,
forestry and water management

Република Србија
Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца и пољопривредних произвођача за територију Републике Србије без АП Војводине

МОДУЛ 5

ЗДРАВЉЕ И ДОБРОБИТ СТОКЕ: ПРЕВЕНТИВА И БИОСИГУРНОСТ

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Др Ненад Мићић

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

 <https://istocar.bg.ac.rs/>
 govedarstvo.izs@gmail.com
 micicnenad@hotmail.com

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

УВОД

- Биосигурносни протокол обухвата читав низ мера које су усмерене двострано:
 - заштита фармских животиња од уноса патогених агенаса из окружења
 - спречавање ширења штетних агенаса са фарме у окружење
- Добре и лоше карактеристике, претње и могућности процењују се SWOT анализом (анализа снаге, слабости, могућности и претњи)

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ИНДИКАТОРИ ПРОЦЕНЕ БИОСИГУРНОСТИ I

- Изолација
- Здравствени статус
- Контрола кретања и промета
- Однос према другим лицима
- Контрола исхране и водоснабдевања
- Уклањање угинулих животиња

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ИНДИКАТОРИ ПРОЦЕНЕ БИОСИГУРНОСТИ II

- Присуство других врста животиња на фарми
- Контрола популација глодара
- Контрола популације инсеката
- Контрола популације птица
- Санитација
- Однос фарме према окружењу

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ПЛАН БИОСИГУРНОСТИ

- Присуство других врста животиња на фарми
- Контрола популација глодара
- Контрола популације инсеката
- Контрола популације птица
- Санитација
- Однос фарме према окружењу

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ДЕФИНИЦИЈА ПЛАНА

- Писани **план биосигурности** је званични документ фарме који дефинише све оперативне процедуре за спречавање уноса и ширења болести.
- Он представља обавезан протокол понашања за власнике, раднике и посетиоце

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ИЗОЛАЦИЈА

- Физичко одвајање фарме од других објеката и путева, насељеног места и сл.
- Одвајање болесних или новонабављених животиња у посебне објекте (карантин).

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ЗДРАВСТВЕНИ СТАТУС

Стално праћење и документовање здравља животиња кроз редовне ветеринарске прегледе, вакцинацију и лабораторијске анализе. Купују се искључиво животиње из запата који су доказано слободни од специфичних болести.

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

КОНТРОЛА КРЕТАЊА И ПРОМЕТА

- Строго регулисање уласка и путање кретања свих возила, механизације и животиња унутар и ван круга фарме.
- Возила за превоз сточне хране или угинуле стоке имају највећи ризик и за њих постоје посебни улази и протоколи дезинфекције.

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ОДНОС ПРЕМА ДРУГИМ ЛИЦИМА

- Потпуно ограничавање приступа неконтролисаним посетиоцима и обавезно вођење књиге евиденције за свакога ко улази.
- Сви који улазе морају поштовати протокол замене одеће и обуће.

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

КОНТРОЛА ИСХРАНЕ И ВОДОСНАБДЕВАЊА

- Обезбеђивање бактериолошки и хемијски исправне воде за пиће и хране која је заштићена од буђи и контаминације.
- Храна се мора набављати од проверених произвођача са сертификатом.
- Вода – најбоље из водовода или са урађеном хемијском и бактериолошком анализом

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

УКЛАЊАЊЕ УГИНУЛИХ ЖИВОТИЊА

- Брзо, хигијенско и безбедно уклањање лешева животиња из производних објеката у посебне, затворене хладњаче или контејнере до одвожења.
- Овим се спречава да лешеве постану извор заразе за остатак фарме или храна за дивље животиње.

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ПРИСУСТВО ДРУГИХ ВРСТА ЖИВОТИЊА НА ФАРМИ

- Друге врсте могу бити резервоари и преносиоци болести на које су главне животиње осетљиве.
- Строга забрана држања других домаћих животиња, као и уласка кућних љубимаца (паса и мачака) у производни круг.

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

КОНТРОЛА ПОПУЛАЦИЈЕ ГЛОДАРА

- Мишеви и пацови су међу највећим преносиоцима заразних болести и велики потрошачи сточне хране.
- Континуирано спровођење дератизације постављањем заштићених кутија са мамцима око свих објеката.

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

КОНТРОЛА ПОПУЛАЦИЈЕ ИНСЕКТА

- Инсекти стварају и велики стрес код животиња, што смањује производњу.
- Редовно спровођење дезинсекције (уништавање мува, комараца и крпеља) који су директни вектори за пренос многих вируса и бактерија.

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

КОНТРОЛА ПОПУЛАЦИЈЕ ПТИЦА

- Дивље птице су главни извор најопаснијих болести у живинарству.
- Постављање заштитних мрежа на све отворе, прозоре и вентилационе канале како би се физички онемогућио улазак дивљих птица.

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

САНИТАЦИЈА

- Санитација је основа унутрашње биосигурности и директно убија патогене у окружењу.
- Подразумева редовни и строго дефинисани протокол прања, чишћења и дезинфекције објеката, опреме, алата и обуће радника.

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ОДНОС ФАРМЕ ПРЕМА ОКРУЖЕЊУ

- Мере којима се спречава да фарма загади околину (ваздух, земљиште, подземне воде) кроз правилну заштиту лагуна за стајњак и безбедно одлагање отпада.
- Истовремено, ово подразумева и праћење епизоотиолошке ситуације у региону ради благовремене заштите и предузимања одређених мера уколико се укаже потреба.

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

- Биосигурност на фармама у Републици Србији примарно регулишу Закон о ветеринарству и Закон о сточарству, заједно са низом специфичних подзаконских аката (правилника и уредби) које доноси Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.
- Ова законска регулатива усклађена је са строгим прописима Европске уније и Светске организације за здравље животиња (ВОАН).

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ЗАКОН О ВЕТЕРИНАРСТВУ

- Кровни закон који дефинише заштиту здравља животиња. Он директно обавезује власнике фарми да спроводе мере за спречавање појаве, откривање и сузбијање заразних болести. Такође, дефинише обавезу вођења здравствених картона и регистровања газдинстава. Ова законска регулатива усклађена је са строгим прописима Европске уније и Светске организације за здравље животиња (WOAH).
- Најважнији чланови Закона – 2 до 6, 46, 49 до 52, 58 до 68, 72, 98, 125, 138, 140 (везано за тему предавања)

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ЗАКОН О СТОЧАРСТВУ

- Регулише услове гајења домаћих животиња, техничко-технолошке услове које објекти/фарме морају испуњавати, као и начин вођења матичне евиденције и промета приплодног материјала.
- Ова законска регулатива усклађена је са строгим прописима Европске уније и Светске организације за здравље животиња (WOAH).
- Најважнији чланови Закона – 3, 48, 50, 52, 53 (везано за тему предавања)

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

НАЈВАЖНИЈИ ПРАВИЛНИЦИ

- Правилник о биосигурносним мерама на фармама свиња
- Правилник о условима за имплементацију биосигурносних мера у живинарству
- Програм мера здравствене заштите животиња

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКОЛ И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

ОБАВЕЗЕ ЗА ФАРМЕРЕ

- Обавезан писани План биосигурности
- Пријава сваког угинућа или сумње
- Категоризација објеката према нивоу биосигурности (утврђује се инспекцијским надзором)

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

Др Ненад Мићић

**БИОСИГУРНОСНИ ПРОТОКО
И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА**

Хвала на пажњи!!!

